

זהר הקדוש

עם ביאור
הכתר והכבוד

פרשת יתרו • סוד סעודות שבת

נאמר בפסוק (שמות כ יח) **'זכור את יום השבת לקדשו'**. רבי יצחק אמר, **פתיב** - על יום השבת כתוב (בראשית ב ג) **'ויברך אלהים את יום השביעי'**, ומבאר שהשבת מבורכת והברכה מצויה בה, ו**פתיב** **בפון** - וקשה שהרי בפרשת המן כתוב (שמות טז כו) **'ששת ימים תלקטוהו וביום השביעי שבת לא יהיה בו'**, הרי שבשבת לא ירד מן, ואם כן **פיון דלא משתכח ביה מוּזני** - כיון שלא נמצא בו, בשבת, מזון, שהרי המן לא ירד בשבת, **מה ברכתא אשתכח ביה** - איזו ברכה נמצאת בו, שהרי לכאורה נראה שימות החול מבורכים יותר שרק בהם ירד המן.

ומתרץ, **אלא הכי תאנא** - כך שנינו, **כל ברכאן דלעילא** - כל הברכות שלמעלה, כלומר, שפע עולם האצילות, ו**תתא** - וכן הברכות שלמטה, שפע עולמות בריאה יצירה עשיה, **ביומא שביעאה תליון** - ביום השביעי הם תלויים, שבימות החול מקור השפע סגור, ובשבת נפתח מקור השפע בעולם האצילות, מספירת הבינה, שהיא נהר ההשפעות העליונות, והשבת שהיא בסוד המלכות מקבלת את כל שפע הבינה, ומשם היא משפעת בכל שבוע מחדש את שפע העולמות, וזה סוד ברכת השבת.

אחר שיבאר שבת היא מקור הברכות והשפע, מבאר מדוע לא ירד מן בשבת: **ותאנא** - ושנינו, **אמאי לא אשתכח מנא ביומא שביעאה** - למה לא נמצא מן ביום השביעי, הלא יום זה הוא מקור השפע והברכה כפי שנתבאר, ואם כן אדרבה היה צריך שיימצא בו המן בקל וחומר משאר הימים. אלא סוד הענין הוא: **משום דההוא יומא מתברכאן מיניה כל שיתא יומין עלאין** - משום שאותו יום הוא מקור השפע וממנו מתברכים כל הששה ימים העליונים, [חסד גבורה תפארת נצח הוד יסוד, שהם צינורות המשכת השפע בעולם], **וכל חד**

וחד יהיב מוּזניה לתתא כל חד ביומיו - וכל אחד ואחד משש ספירות אלו, נותן מזונו למטה, בהשתלשלות עד עולם העשיה, כל אחד ביומו, **מההיא ברכה דמתברכאן ביומא שביעאה** - מאותה ברכה שהם מתברכים ביום השביעי. ובכך מתורץ מדוע בשבת לא ירד לעולם מן, אף שהשבת היא מקור הברכות, כיון שבשבת ששת צינורות השפע אינם עומדים להשפיע, אלא הם עולים לאצילות לקבל את השפע העליון, ועוד כי השפע שמושפע בשבת הוא שפע רוחני שאינו מתבלבש בעולם הזה בהתלבשות גשמית, כי אם לאחר ירידותו וצמצומים רבים בימות החול.

אחר שיבאר שבת היא מקור שפע כל העולמות, מבאר שעל ידי עריכת השולחן בליל שבת, מקבלים את שפע השבת, וכל הששה ימים מתברכים:

במאמר זה מבאר את השפע העליון אותו מקבל האדם שולחנו ערוך בשבת בלחם ומזון ומתענג בשמחה בג' סעודות השבת, שנדבק בזה באור העולמות העליונים ומאיר בו אור הספירות העליונות, ונשפע עליו שפע קדוש ועליון כל ימות החול, ואם מחסר ח"ו אחת מהסעודות גורם לפגם עצום, ובתיקון ג' הסעודות בשמחה זוכה לתיקון גדול ונפלא.

'זכור את יום השבת לקדשו' (שמות כ יח), **רבי יצחק אמר, פתיב** (בראשית ב ג) **'ויברך אלהים את יום השביעי'**, ו**פתיב** **בפון** (שמות טז כו) **'ששת ימים תלקטוהו וביום השביעי שבת לא יהיה בו'**, **פיון דלא משתכח ביה מוּזני מה ברכתא אשתכח ביה**.

אלא הכי תאנא, כל ברכאן דלעילא ותתא ביומא שביעאה תליון.

ותאנא, אמאי לא אשתכח מנא ביומא שביעאה, משום דההוא יומא מתברכאן מיניה כל שיתא יומין עלאין, וכל חד וחד יהיב מוּזניה לתתא, כל חד ביומו, מההיא ברכה דמתברכאן ביומא שביעאה.

ובגניני פה, מאן דאיהו בדרגא דמהימנותא, בעי לסדרא פתורא ולא תקנא סעודתא בליליא דשבתא, בגין דיתברך פתוריה, כל אינון שיתא יומין, דהא פההוא זמנא, אוּדמן ברכתא לאתברכא כל שיתא יומין דשבתא, וברכתא לא אשתכח בפתורא ריקניא, ועל פה, בעי לסדרא פתוריה בליליא דשבתא, בנהמי ובמוּזני.

רבי יצחק אמר, אפילו ביומא דשבתא נמי.

רבי יהודה אמר, בעי לאתענגא בהאי יומא ולמיכל תלת סעודתי בשבתא, בגין דישתכח שבועא וענוגא בהאי יומא בעלמא.

רבי אבא אמר, לאודמנא ברכתא באינון יומין דלעילא דמתברכאן מהאי יומא.

בעלמא - בכדי שיימצא שובע וענוג באותו יום בעולם, ובוזה תלוי עיקר השפע, שבימות החול השפע קצוב ומוגבל, אולם שבת היא מקור הברכות, ואין קצבה לשפעה, וכאשר האדם מתענג בשבת, כפי עינוגו בעולם הזה, כך נוסף לו שפע רב ועליון בשבת ובכל ימות השבוע.

רבי אבא מבאר את סוד הטעם שצריך לעשות בשבת שלש סעודות:

רבי אבא אמר, סוד טעם סעודות שבת הוא, בכדי לאודמנא ברכתא באינון יומין דלעילא דמתברכאן מהאי יומא - להזווג ולהתחבר עם אותם ימים עליונים שהם הספירות הקדושות (חסד גבורה תפארת נצח הוד יסוד, הנקראים זעיר אנפין), שמקבלים הארה ומתברכים בשפע עליון מאותו יום, דהיינו מהארת הבינה שהיא בסוד יום השבת, וכפי שיתבאר בהמשך אופן וסדר ההארה.

ישראל שהם קדושים ורוחניים ומקורם בקדושת האצילות, הרי הם מקבלים את שפע ומזון האצילות, מפני שהם תחת הנהגתו של מלך מלכי המלכים ולא תחת הנהגת המלאכים המשפיעים בימות החול, ולכן כל איש מבני ישראל **בעי לסדרא פתורא ולא תקנא סעודתא בליליא דשבתא** - צריך לסדר שולחן, ולהכין ולתקן סעודה בליל שבת, **בגין דיתברך פתוריה, כל אינון שיתא יומין** - בכדי שיתברך שולחנו ויושפע עליו שפע קודש בכל אותם ששה ימים מאותו שפע עליון היורד בשבת, **דְּהָא פְּהֵהוּא זְמַנָּא, אוּדְמַן** - שהרי באותו זמן מזדמנת **בְּרַכָּה, לאתברכא כל שיתא יומין דשבתא** - להתברך כל ששת ימי השבוע, **וברכתא לא אשתכח בפתורא ריקניא** - וברכה לא נמצאת בשולחן ריק, כי אין השפע העליון יורד לעולם עד שיעשה מעשה בעולם הזה שימשך ככלי לקבל בו את השפע, **ועל פה, בעי לסדרא פתוריה בליליא דשבתא, בנהמי ובמוּזני** - ולכן צריך לסדר שולחנו שיהא ערוך בליל שבת בלחם ובמזון, כדי שיהיה מוכן לקבל שפע השפעות קודש לכל ימות השבוע.

רבי יצחק מוסיף שאף יום השבת הוא בכלל הנ"ל:

רבי יצחק אמר, לא רק בלילה צריך לנהוג כן, אלא אפילו ביום השבת גם כן דשבתא נמי - אפילו ביום השבת גם כן צריך לערוך את שולחנו בלחם ומזון, ואזי נמצא שברוב המעט-לעת של שבת יהיה שולחנו ערוך, וישרו בו רוב ברכות ברוב זמן. ונוסף לכך, היות ומידת היום היא עליונה יותר, יזכה בזה גם להמשכת שפע עליון יותר מבלילה.

רבי יהודה חולק וסובר שאין השפעת השפע תלויה בעריכת השולחן, אלא באכילה ובתענוג ג' סעודות שבת, שהוא עיקר סוד קבלת השפע:

רבי יהודה אמר, השפע העליון המושפע בשבת אינו תלוי בעריכת השולחן, אלא בתענוג האדם בעצם יום השבת ובסעודות השבת, ולכן בעי לאתענגא בהאי יומא ולמיכל תלת סעודתי בשבתא - צריך להתענג באותו יום, ולאכול שלש סעודות בשבת, **בגין דישתכח שבועא וענוגא בהאי יומא בעלמא** - בכדי שיימצא שובע וענוג באותו יום בעולם, ובוזה תלוי עיקר השפע, שבימות החול השפע קצוב ומוגבל, אולם שבת היא מקור הברכות, ואין קצבה לשפעה, וכאשר האדם מתענג בשבת, כפי עינוגו בעולם הזה, כך נוסף לו שפע רב ועליון בשבת ובכל ימות השבוע.

רבי אבא מבאר את סוד הטעם שצריך לעשות בשבת שלש סעודות:

רבי אבא אמר, סוד טעם סעודות שבת הוא, בכדי לאודמנא ברכתא באינון יומין דלעילא דמתברכאן מהאי יומא - להזווג ולהתחבר עם אותם ימים עליונים שהם הספירות הקדושות (חסד גבורה תפארת נצח הוד יסוד, הנקראים זעיר אנפין), שמקבלים הארה ומתברכים בשפע עליון מאותו יום, דהיינו מהארת הבינה שהיא בסוד יום השבת, וכפי שיתבאר בהמשך אופן וסדר ההארה.

ומבאר תחילה את מקורות וסדר השפע המושפעים בשבת:

וְהָאֵי יוֹמָא - וְיוֹם זֶה, שֶׁהוּא סוּד הַבֵּינָה, מְלִיא רִישֵׁיהּ דְּזַעֲרֵי אַנְפִּין וּמִטְלָא דְנִחְיִית מַעְתִּיקָא קַדִּישָׁא סְתִימָא דְכָלְא - מִמְלָא אֵת רַאשׁוּ

של זעיר אנפין, מהטל שיורד מעתיקא קדישא, המקור העליון הסתום ונעלם ואין בו כל השגה, שממנו מושפע חכמה בינה ודעת [הנקראים 'מוחין'] לזעיר אנפין, וְאִטִּיל לְחַקְלָא דְתַפּוּחִין קַדִּישִׁין תְּלַת זְמַנֵּי מִפְּד עֵייל שְׁבַתָּא - וְזַעֲרֵי אַנְפִּין מְטִיל וּמִשְׁפִּיעַ אֵת הַשֶּׁפַע שֶׁקִּיבֵל מַעְתִּיקָא קַדִּישָׁא, לְמַלְכוּת, שֶׁלֶשׁ פַּעֲמִים מִשְׁעַת כְּנִסַּת הַשַּׁבָּת, דְּהֵינּוּ בְקַבְלַת שַׁבַּת, בְּאִמִּירַת וַיְכֻלּוּ לְאַחַר הַתְּפִילָה, וּבְאִמִּירַת וַיְכֻלּוּ בְקִידוּשׁ לַיִל שַׁבַּת, וְאִזּוּ הַמַּלְכוּת כַּאֲשֶׁר הִיא מוֹשַׁפְעַת בְּכָל הָהָאֲרוֹת הַקְּדוּשׁוֹת, נִקְרָאֵת חֶקֶל תַּפּוּחִין קַדִּישִׁין, דְּיִתְבָּרְכוּן כְּלָהּ פְּחָדָא - וְאִזּוּ מִתְבָּרְכִים כּוֹלָם כַּאֲחַד, שֶׁנַּעֲשֶׂה יְחִיד כָּל הַסְּפִירוֹת וּמוֹשַׁפֵּעַ שֶׁפַע רַב בְּכָל הָעוֹלָמוֹת.

ולפי זה מסיים את ביאורו בסוד ג' הסעודות:

וְעַל דָּא בְּעֵי בַר נָשׁ לְאַתְעַנְגָּא תְּלַת זְמַנֵּין אֲלֵין - וְעַל כֵּן צָרִיךְ הָאָדָם

להתענג שלש פעמים אלו, בשלש סעודות השבת, שבזה מראה שהוא שמח בשמחה העליונה, והרי הוא מתחבר ומזדווג בזה עם הפרצופים והספירות העליונים שהם צינורות השפע העליון המאירים ביום זה, דְּהָא בְּהָא תְּלִיא מְהִימְנוּתָא דְלַעֲיָלָא - שֶׁהִרִי בִּזְהָ תְּלוּי כָּל הַשִּׁפְעוֹת הָאֲצִילוֹת שֶׁהִיא הָאֲמוּנָה שֶׁל מַעְלָה, [שְׁמַהֲאֲצִילוֹת נִמְשַׁכַּת וּמוֹשַׁפְעַת הָאֲרֶת אֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא, וְעַל יַדֵּי זֶה יֵשׁ לָנוּ הַשְּׂגַת אֲמוּנָה בּו יִתְבָּרַךְ], וְעַל יַדֵּי שֶׁלֶשׁ

סעודות השבת אנו דבקים בהשפעתו יתברך, ומתחברים בְּעֵתִיקָא קַדִּישָׁא, וּבְזַעֲרֵי אַנְפִּין, וּבְחַקְלָא דְתַפּוּחִין, שֶׁכָּל סְעוּדָה הִיא בְּסוּד פְּרָצוּף עַלְיוֹן אֶחָד. וְכַעֲי בַר נָשׁ לְאַתְעַנְגָּא בְּהוּ, וּלְמַחְדֵי בְּהוּ - וְצָרִיךְ הָאָדָם לְהִתְעַנֵּג בָּהֶם וּלְשִׁמּוֹחַ בָּהֶם, לְהִרְאוֹת שִׂמְחָה וְתַעֲנוּג בִּיחּוּד הָעַלְיוֹן, וּמֵאַן דְּגָרַע סְעוּדָתָא מְנִיָּהּ, אַחְזֵי פְּגִימוּתָא לְעֵילָא וְעוֹנְשֵׁיהּ דְּהֵוָּא בַר נָשׁ סָגִי - וּמִי שִׂמְחָסֵר סְעוּדָה אַחַת מֵאוֹתָן שֶׁלֶשׁ סְעוּדוֹת, הִרִי הוּא מְרָאָה פָּגָם לְמַעְלָה, שְׂאִינוּ שֵׁשׁ וּשְׂמִיחַ וּמִתְעַנֵּג בְּשִׂמְחַת ה' וְתַעֲנוּגוֹ הַמְּאִיר לְכָל הָעוֹלָמוֹת וּפּוֹגֵם בִּזְהָ בְּסִפְרוֹת הָעַלְיוֹנוֹת, וְעוֹנֵשׁוּ שֶׁל אוֹתוֹ אָדָם רַב.

ומסיים לפי זה בסוד עירכת השולחן כל השבת:

בְּגִינֵי פְּנֵי, בְּעֵי לְסַדְרָא פְּתוּרִיהּ -

מפני כך צריך האדם להכין כלי לקבל את הברכה העליונה, ולסדר את שולחנו תְּלַת זְמַנֵּי מִפְּד עֵייל שְׁבַתָּא - שלש פעמים מעת כניסת השבת, וְלֹא יִשְׁתַּכַּח פְּתוּרִיהּ רִיקְנִיא - ולא ימצא שולחנו ריקם כל השבת, הֵן בְּשַׁעַת הַסְּעוּדָה, וְהֵן שֶׁלֹּא בְשַׁעַת הַסְּעוּדָה, וְתִשְׂרִי בְּרַכְתָּא עֲלֶיהָ כָּל שְׂאָר יוֹמֵי דְשַׁבְּתָּא - ותשרה ברכה עליו כל שאר ימי השבוע, וּבְהָאֵי מְלָה אַחְזֵי וְתִלֵּי מְהִימְנוּתָא לְעֵילָא - ובדבר זה נראית ותלויה האמונה למעלה, סוּד הַשִּׁפְעוֹת הָאֲצִילוֹת וְהָאֲמוּנָה בּו יִתְבָּרַךְ, שֶׁעַל יַדֵּי סְעוּדוֹת הַשַּׁבָּת אֲנוּ דְבָקִים בְּהַשִּׁפְעוֹתָיו יִתְבָּרַךְ, בְּשִׁפְעַת הָעַלְיוֹן הַמוֹשַׁפֵּעַ מְרוֹם הַמַּעְלוֹת עַד לְמַלְכוּת.

וְהָאֵי יוֹמָא מְלִיא רִישֵׁיהּ דְּזַעֲרֵי אַנְפִּין מִפְּלָא דְנִחְיִית מַעְתִּיקָא קַדִּישָׁא סְתִימָא דְכָלְא, וְאִטִּיל לְחַקְלָא דְתַפּוּחִין קַדִּישִׁין תְּלַת זְמַנֵּי מִפְּד עֵייל שְׁבַתָּא, דְיִתְבָּרְכוּן כְּלָהּ פְּחָדָא.

וְעַל דָּא, בְּעֵי בַר נָשׁ לְאַתְעַנְגָּא תְּלַת זְמַנֵּין אֲלֵין, דְּהָא בְּהָא תְּלִיא מְהִימְנוּתָא דְלַעֲיָלָא, בְּעֵתִיקָא קַדִּישָׁא, וּבְזַעֲרֵי אַנְפִּין, וּבְחַקְלָא דְתַפּוּחִין. וְכַעֲי בַר נָשׁ לְאַתְעַנְגָּא בְּהוּ, וּלְמַחְדֵי בְּהוּ, וּמֵאַן דְּגָרַע סְעוּדָתָא מְנִיָּהּ, אַחְזֵי פְּגִימוּתָא לְעֵילָא וְעוֹנְשֵׁיהּ דְּהֵוָּא בַר נָשׁ סָגִי.

בְּגִינֵי פְּנֵי, בְּעֵי לְסַדְרָא פְּתוּרִיהּ, תְּלַת זְמַנֵּי מִפְּד עֵייל שְׁבַתָּא, וְלֹא יִשְׁתַּכַּח פְּתוּרִיהּ רִיקְנִיא, וְתִשְׂרִי בְּרַכְתָּא עֲלֶיהָ כָּל שְׂאָר יוֹמֵי דְשַׁבְּתָּא, וּבְהָאֵי מְלָה אַחְזֵי וְתִלֵּי מְהִימְנוּתָא לְעֵילָא.

סעודות השבת אנו דבקים בהשפעתו יתברך, בשפע העליון המושפע מרום המעלות עד למלכות.

נפשי צמאה לדעת

כל רז סודך

זוהר הקדוש המבואר < עם פירוש "הכתר והכבוד" >

ביאור בשפה ברורה הפותח את לב הלומד, עם מקורות וביאורים על פי גדולי המפרשים

גדולי הצדיקים שליט"א מעידים: ביאור נפלא כזה טרם בא לעולם

